

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 444/2022-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou JUDr. Ema Zacharová, advokát s. r. o., Forgáčova bašta 5676/7, Nové Zámky, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Ema Zacharová, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 7 CoKR 11/2019-560 z 25. júna 2020 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Obdo 80/2020 z 27. októbra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 11. februára 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť pred súdom podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva „na konanie súdu spôsobom stanoveným zákonom“ podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy, svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodnutiami Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označenými v záhlaví tohto uznesenia, ktoré navrhuje zrušiť, vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a priznať mu finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) sa viedlo konanie o žalobe žalobkyne [REDAKOVANÉ] (ďalej len

„žalobkyňa“), ktorej predmetom bolo určenie popretých pohľadávok v rozsahu, v ktorom boli popreté sťažovateľom ako popierajúcim veriteľom. Sťažovateľ poprel prihlásené pohľadávky evidované v zozname pohľadávok, čo sa týka výšky, právneho dôvodu, zabezpečovacieho práva a poradia zabezpečovacieho práva. Okresný súd žalobe vyhovel, keď rozsudkom z 25. júna 2019 určil, že žalobkyňa je veriteľom špecifikovaných vymáhateľných pohľadávok proti úpadcovi z titulu výkazov daňových nedoplatkov prihlásených do konkurzu vedeného na majetok úpadcu, a že tieto pohľadávky sú zabezpečené v prvom poradí záložným právom na nehnuteľnostiach úpadcu.

3. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd napadnutým rozsudkom z 27. októbra 2021 potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie. K jednotlivým námietkam sťažovateľa v odôvodnení svojho rozhodnutia v podstatnom uviedol:

a) Vo veci bolo preukázané, že prihláškami doručenými správcovi žalobkyňa prihlásila do konkurzného konania zabezpečené pohľadávky v sume 337 774,73 eur s tým, že tieto prihlášky boli riadne doručené a zapísané do zoznamu prihlásených pohľadávok. Správca ani krajský súd nevzhladol dôvod pochybovať o náležitostiach prihlášok a riadnom uplatnení prihlásených pohľadávok v rámci konkurzného konania.

b) V prihláškach bol náležite špecifikovaný právny dôvod vzniku pohľadávok a boli ním tzv. výkazy nedoplatkov, ktoré sú i podľa ustálenej súdnej praxe (rozhodnutie najvyššieho súdu č. k. 4 Sž 143/98 z 22. júna 1999) použiteľné ako exekučný titul. Krajský súd konštatoval, že uvedenie právoplatného výkazu nedoplatkov ako právneho dôvodu vzniku pohľadávky je skutkovou okolnosťou, z ktorej možno usudzovať existenciu prihlásených pohľadávok.

c) Odvolací súd neprijal argument sťažovateľa o nedostatočnosti zverejnenia zmluvy o postúpení pohľadávok, pretože považoval za preukázané, že zmluva bola zverejnená v Centrálnom registri zmlúv v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov, s výnimkou jej príloh, ktorá obsahovala údaje podliehajúce ochrane daňového tajomstva. Bol toho názoru, že nemožno len z tejto okolnosti (nezverejnenie príloh) vyvodzovať záver, že zmluva nebola ako celok zverejnená. Poskytnutie informácie o tejto zmluve bolo dodržané a oprávnený subjekt mohol čerpať informácie aj z takto dostupného zdroja, prípadne sa domáhať ďalších informácií u povinného subjektu, pokiaľ by bol takýto postup dôvodný v zmysle uvedeného zákona. Okrem toho poukázal na § 86 ods. 8 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „daňový poriadok“), z ktorého jednoznačne vyplýva, že na postúpenie daňového nedoplatku podľa tohto zákona sa Občiansky zákonník nepoužije.

d) Stotožnil sa so záverom okresného súdu, pokiaľ išlo o negatívne vyhodnotenie námietky premlčania, keď vysvetlil, že v zmysle § 85 ods. 1 až 5 daňového poriadku sa právo na vymáhanie daňového nedoplatku premlčuje po šiestich rokoch po skončení kalendárneho roka, v ktorom daňový nedoplatok vznikol, avšak ak správca doručí výzvu daňovému subjektu v zmysle § 80 daňového poriadku, tak ako sa to stalo aj v súdnej veci, začína plynúť nová premlčacia lehota po skončení kalendárneho roka, v ktorom bola výzva doručená.

e) Krajský súd ďalej poukázal na to, že v konaní ide o zabezpečené pohľadávky tzv. daňovým záložným právom, pričom upriamil pozornosť na rozlišovanie medzi exekučným záložným právom a daňovým záložným právom. Daňové záložné právo nariadením konkurzu nezaniká a je naďalej

zabezpečovacím prostriedkom slúžiacim na zabezpečenie daňových nedoplatkov, preto nebolo možné spochybníť postavenie žalobkyne ako záložného veriteľa. Súd bol tiež toho názoru, že nebol nevyhnutný zápis do registra záložných práv, pretože ide o vznik tzv. mimozmluvného záložného práva.

f) K procesnej stránke veci v podstatnom uviedol, že právny názor vyslovený súdom prvej inštancie na prvom pojednávaní pred rozhodnutím vo veci samej nie je právne záväzný, pretože je názorom predbežným. Oboznámenie strán s takýmto názorom a následné iné rozhodnutie vo veci nemožno kvalifikovať ako vadu, ktorá by mohla mať za následok znemožnenie uskutočňovania procesných práv niektorej zo strán, alebo vadu, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Rozhodujúcou okolnosťou je to, aby súdne rozhodnutie bolo riadne odôvodnené a spĺňalo požiadavky uvedené v § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), pričom tieto požiadavky považoval u preskúmaného rozhodnutia za splnené.

4. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval jednak z § 420 písm. f) CSP z dôvodu existencie viacerých procesných pochybení (nesprávne vyhodnotenia aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne, pochybenie pri uplatnení zásady koncentrácie konania, nenaplnenie predbežného právneho názoru vysloveného súdom prvej inštancie a nedostatočnosť odôvodnenia) a jednak z § 421 ods. 1 písm. a) CSP pre nesprávne právne posúdenie veci. Najvyšší súd napadnutým uznesením č. k. 5 Obdo 80/2020 z 27. októbra 2021 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) dovolanie sťažovateľa odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti rozsiahlo opisuje priebeh sporu, svoju argumentáciu uplatnenú pred všeobecnými súdmi, ako aj právne dôvody rozhodnutí všeobecných súdov. Argumentuje v prospech porušenia svojich práv napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu, ako aj napadnutým uznesením najvyššieho súdu, pričom považuje závery oboch súdov za nedostatočné, nepresvedčivé, svojvoľné a arbitrárne. Svojím obsahom ide o totožnú argumentáciu, akú sťažovateľ uplatnil už v priebehu konania pred všeobecnými súdmi.

6. Najvyšší súd podľa názoru sťažovateľa neuviedol v napadnutom uznesení zásadné skutkové tvrdenia, ignoroval mnohé jeho argumenty a vôbec sa k nim nevyjadril, a teda ich ani právne neposúdil. Nevenoval sa ani jeho argumentu o tom, že všeobecné súdy pristupovali k stranám sporu nerovnocenne, keď zvýhodňovali žalobkyňu na úkor sťažovateľa a predikovali správnosť jej argumentov vzhľadom na jej postavenie vo vzťahu k štátnej moci. Sťažovateľ naďalej trvá na tom, že rozhodnutie súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu a ich závery sú svojvoľné a neudržateľné z dôvodov vyplývajúcich z ním predostretej sumarizácie stavu konania. Súdy svoje rozhodnutia riadne neodôvodnili a nevysporiadali sa so všetkými ním uplatnenými námietkami. Odmietnutím dovolania z dôvodu jeho neprípustnosti tak došlo k arbitrárnemu posúdeniu prípustnosti dovolania, čím bol porušený čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

7. Nadväzne sťažovateľ uvádza procesné pochybenia krajského súdu, ktorými preukazoval prípustnosť a dôvodnosť dovolania vyvodzovaného z § 420 písm. f) CSP. V tejto súvislosti poukázal na to, že súd v rozpore so sudcovskou koncentráciou konania umožnil žalobkyňi dopĺňať podklady, ktoré mali byť súčasťou prihlášky pohľadávky, umožnil jej dodatočne identifikovať

a špecifikovať jednotlivé pohľadávky, upresňovať a vysvetľovať právny dôvod ich vzniku. V tomto postupe vidí sťažovateľ rozpor s účelom incidenčného konania, podľa ktorého má súd posudzovať pohľadávky tak, ako boli prihlásené. Súd sa najskôr s názorom sťažovateľa stotožnil, rozhodol však v rozpore so svojím vysloveným predbežným právnym posúdením veci, a to bez náležitého odôvodnenia. Uvedený rozpor podľa jeho názoru vyúsťuje do porušenia jeho práv, pričom v tejto súvislosti poukazuje na nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 317/2015 zo 17. augusta 2016. Okresný súd podľa názoru sťažovateľa pochybil, ak nevykonal dôkaz, ktorý by preukázal, že žalobkyňa nie je aktívne legitimovaná na podanie žaloby o určenie pravosti pohľadávok, keďže sa nikdy nestala veriteľom úpadcu (nezverejnenie zmlúv v zmysle zákona). Toto pochybenie podľa jeho názoru nenapravili ani odvolací a ani dovolací súd. V rámci tohto argumentu však sťažovateľ neuvádza, nevykonanie ktorého konkrétneho dôkazu mal na mysli.

8. Sťažovateľ nesúhlasí ani s odmietnutím jeho dovolania uplatneného z dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ktoré najvyšší súd založil na tvrdení, že sťažovateľ nedostatočne vymedzil právnu otázku v zmysle § 432 CSP. Sťažovateľ je naopak presvedčený o tom, že v dovolaní uviedol právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, ako aj to, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Najvyšší súd podľa jeho názoru správne v obsahu dovolania identifikoval sťažovateľom tvrdený odklon odvolacieho súdu:

a) od rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 70/2016. Záver najvyššieho súdu pri zhodnotení tohto odklonu je však v rozpore s priebehom súdneho konania a postupom súdov nižšej inštancie. Podľa názoru sťažovateľa mal súd rozhodovať iba o tom, či popierací prejav veriteľa obostojí alebo nie, teda či dôvody obsiahnuté v tomto prejave zodpovedajú skutočnosti a vylučujú pohľadávku z uspokojenia v konkurze tak, ako bola prihlásená. Všeobecné súdy však nekonali v súlade s týmto rozhodnutím. Súd prvej inštancie totiž preskúmaval pohľadávky na základe listín a vyjadrení žalobkyne predložených až v súdnom konaní a umožnil žalobkyni dodatočnú špecifikáciu, ako aj preukazovanie, že nie sú premlčané a sú zabezpečené záložným právom. Napriek tomu dovolací súd uzavrel, že nedošlo k odklonu od citovaného rozhodnutia najvyššieho súdu. Dovolací súd nevyhodnotil ako prekážku prihladenia na pohľadávku ani to, že prihlášky neboli prihlásené na predpísanom tlačive a pre každú zabezpečenú pohľadávku zvlášť. Napokon, tvrdenie najvyššieho súdu, že v prejednávanej veci verejnoprávnu pohľadávku nepoprel ten subjekt, ktorý má prístup ku všetkým relevantným informáciám týkajúcim sa pohľadávky uplatnenej žalobkyňou neobstojí, pretože právo veriteľa poprieť pohľadávku iného veriteľa je rovnocenné s právom správcu na popretie pohľadávok;

b) od rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 8Sžf 37/2015. Pri jeho hodnotení však dospel k nesprávnemu záveru, ak akceptoval uvedenie výkazu daňových nedoplatkov ako právny dôvod vzniku popretých pohľadávok. Súdy nižších inštancií prisúdili výkazom uvedeným v prihláškach konštitutívny účinok napriek tomu, že žalobkyňa v konaní predložila výkazy z rokov 2006, 2007 a 2012, ktoré podľa jej tvrdenia obsahovali tie isté pohľadávky, pričom na dané pohľadávky boli vedené exekučné konania, ktoré boli skončené v roku 2016;

c) od rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 8Sži 30/2014, z ktorého vyplýva, že predmetom daňového tajomstva nie je informácia o daňovom nedoplatku. Dovolací súd nedostatočne odôvodnil názor, že postúpenie pohľadávky bolo publikované v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o slobodnom prístupe k informáciám.

Na základe uvedeného sťažovateľ sumarizuje, že krajský súd ani najvyšší súd nerozpoznali pochybenia okresného súdu, čím porušili jeho právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivý proces. Zároveň konaním súdov nižších inštancií došlo k porušeniu práva na rovnosť v konaní, pretože z ich rozhodnutí vyplýva preferencia žalobkyne, ktorej sa sudy snažili vyhovieť a v jej záujme neváhali rozhodnúť a konať v rozpore so zákonom. Porušenie princípu právnej istoty sťažovateľ odôvodňuje tým, že konajúce sudy nekonali spôsobom stanoveným zákonom a vo svojich rozhodnutiach sa ústavne nekonformne odchýlili od ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít. Dôsledok nesprávneho rozhodnutia všeobecných súdov predstavuje zásah do majetkových práv sťažovateľa, ktoré vidí v tom, že pri uspokojení pohľadávok žalobkyne z oddelenej podstaty sa spotrebuje takmer celá suma získaná speňažením majetku úpadcu a po odčítaní nákladov konkurzného konania budú ostatní veritelia uspokojení mizivým percentom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľa o porušení jeho práv napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu z dôvodu absencie riadneho odôvodnenia nimi prijatých záverov, resp. z dôvodu ich nesprávnosti, čo podľa neho zakladá ústavnú neudržateľnosť napadnutých rozhodnutí.

10. Ústavný súd v prvom rade v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

11. Podstata namietaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala, a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci (m. m. II. ÚS 153/2018).

12. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu je nesporne aj právo účastníka konania, resp. strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie

rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad.

13. V kontexte prezentovanej sťažnostnej argumentácie považuje ústavný súd za žiaduce zdôrazniť aj to, že nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom (I. ÚS 31/05) a v zásade nemá právomoc preskúmať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Kompetenciou ústavného súdu je v prípadoch napadnutia rozhodnutí všeobecných súdov kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal, so základnými právami. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, čím by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (IV. ÚS 43/04).

III.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu

14. Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu ako súdu odvolacieho, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, v ktorom namietal nedostatok jeho odôvodnenia, ako aj nesprávnosť právnych záverov krajského súdu. Predmetné dovolacie námietky, ktoré sa argumentačne významne prekrývajú s ústavnou sťažnosťou, už teda boli predmetom preskúmania najvyšším súdom z hľadiska posudzovanej prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

16. Aj keď najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok bolo pre neho dostupným prostriedkom ochrany jeho práv a ústavný súd bude posudzovať ústavnú udržateľnosť rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní (bod III.2). Ak teda právny poriadok umožňoval sťažovateľovi domôcť sa ochrany základných práv proti ich porušeniu rozsudkom krajského súdu v dovolacom konaní, potom podľa čl. 127 ods. 1 ústavy niet právomoci ústavného súdu na poskytnutie takejto ochrany. Sťažovateľ napokon ani netvrdí, že niektorú z jeho námietok nemohol uplatniť v dovolacom konaní.

17. Vzhľadom na to, že je úlohou nielen ústavného súdu, ale aj všeobecných súdov poskytovať ochranu základným právam, ústavný súd s ohľadom na princíp subsidiarity odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu

18. Sťažovateľ vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu uplatňuje v ústavnej sťažnosti rovnakú sťažnostnú argumentáciu, akú uplatnil v konaní pred všeobecnými súdmi, pretože údajne ani on neodstránil pochybenia, ktorých sa tieto súdy pri prejednávaní jeho veci dopustili. Najvyššiemu súdu vytýka nedostatočné odôvodnenie jeho rozhodnutia a nesprávnosť prijatých právnych záverov.

19. Ústavný súd uvádza v zhode s najvyšším súdom, ktorý sa kriticky vyjadril ku kvalite podaného dovolania, že ani podaná ústavná sťažnosť nie je koncipovaná ako sťažnosť na porušenie označených základných práv, ale jej obsahom je z väčšej časti opakovanie argumentácie uvádzanej sťažovateľom počas konania pred všeobecnými súdmi, nereflektujúc právne závery už vyslovené odvolacím súdom a dovolacím súdom. Úlohou ústavného súdu nie je opätovne preveriť správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu dovolacieho súdu je jeho úlohou posúdiť, či sa najvyšší súd s podaným dovolaním vysporiadal v súlade s požiadavkami kladenými na riadne odôvodnenie súdnych rozhodnutí, ich preskúmateľnosť a ústavnoprávnu udržateľnosť.

20. V tejto súvislosti ústavný súd stabilne judikuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu, ktorý, ako už bolo konštatované, nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Je preto vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, alebo formalistická a aby bola čo najstálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010).

21. Úlohou ústavného súdu tak bolo posúdiť, či najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody odmietnutia dovolania sťažovateľa, a teda či účinky jeho dovolacej právomoci boli zlučiteľné s právom strany sporu na prístup k súdu a súčasne či zo strany najvyššieho súdu došlo k splneniu požiadaviek kladených na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia, a to so zreteľom na už uvedené východiská a možnosti ústavného prieskumu napadnutého uznesenia.

22. Z obsahu napadnutého uznesenia vyplýva, že najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa ako neprípustné, pretože nevzhladol sťažovateľom vytýkanú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP týkajúcu sa absencie riadneho odôvodnenia uznesenia krajského súdu a jeho arbitrárnosti. Najvyšší súd zhodnotil, že z rozsudku krajského súdu sú dostatočne zrejmé dôvody, pre ktoré odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a akými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadil. Krajský súd sa podľa jeho názoru veľmi podrobne zaoberal i jednotlivými argumentmi sťažovateľa vymedzenými v podanom odvolaní a precízne na ne reagoval. Poukázal na argumentáciu krajského súdu týkajúcu sa špecifikácie právneho dôvodu pohľadávok v prihláškach, súladnosti zverejnenia zmlúv o postúpení pohľadávok so zákonom v kontexte námietky o nezverejnení ich príloh, otázky premlčania nárokov a zabezpečenia pohľadávok daňovým záložným právom. Z dôvodov namietaného rozhodnutia je teda zrejmé, že najvyšší súd posudzoval, či krajský súd náležite zodpovedal všetky relevantné odvolacie námietky sťažovateľa (bod 54 napadnutého uznesenia),

pričom uzavrel, že rozhodnutie je v konkrétnostiach dostatočne vyargumentované. Ústavný súd sa plne stotožňuje so záverom dovolacieho súdu o dostatočnom odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu napĺňajúcom garancie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, keďže ani v podanej ústavnej sťažnosti neidentifikoval také argumenty, ktoré by viedli k zásadným nezrovnalostiam v myšlienkových postupoch odvolacieho súdu pri odôvodňovaní jeho rozhodnutia.

23. Najvyšší súd nevzhliadol žiadne vybočenie zo zákonom daného rámca, ani pokiaľ išlo o namietaný proces dokazovania, v rámci ktorého mal súd prvej inštancie umožniť žalobkyni predkladať nové dôkazy, v čom sťažovateľ identifikoval porušenie zásady koncentrácie konania. V tomto smere najvyšší súd uviedol, že sudcovskú koncentráciu konania uplatňuje príslušný sudca podľa vlastnej úvahy a spadá do jeho kompetencie rozhodnúť, či bude prihliadať na prostriedok procesného útoku alebo obrany, ktorý strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo. K tomu sa žiada dodať, že takéto ponímanie nie je v rozpore ani s účelom incidenčného konania, ktoré je svojou povahou určovacím konaním, v ktorom sa konkurzný veriteľ pozitívne domáha určenia svojej prihlásenej popretej pohľadávky, a to jej právneho dôvodu, poradia alebo výšky, pričom v rámci dokazovania bolo v danom prípade potrebné reagovať na dôvody obsiahnuté v popieracom prejave samotného sťažovateľa. Sťažovateľ nekonzistentne na jednej strane tvrdil, že predmetom skúmania malo byť iba to, či jeho popierací prejav obstojí alebo nie, no na druhej strane predostieral v incidenčom konaní množstvo námietok, ktoré svojou povahou a podstatou smerovali do základného konania a ich posúdenie patrilo do právomoci orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, s čím sa museli všeobecné súdy vysporiadať.

24. Napokon neobstojí ani námietka sťažovateľa, že by sa najvyšší súd nevyjadril k zmene právneho názoru súdu prvej inštancie vysloveného na prvom pojednávaní. Osobitná reakcia najvyššieho súdu k tejto námietke je sústredená do bodu 57 napadnutého uznesenia, kde najvyšší súd uznal, že z obsahu spisu vyplývajú zásadné relevantné fakty, ktoré sa týkajú predbežného posúdenia veci súdom prvej inštancie. Súčasne však poukázal na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, z ktorého vyplývajú argumenty a skutkové a právne závery, o ktoré oprel svoj konečný verdikt. Ten je prirodzeným dôsledkom vykonaného dokazovania a právnej argumentácie strán sporu v konaní. Podľa názoru najvyššieho súdu nemôže byť rozhodujúce a pre ďalšie závery súdu záväzné to, akým spôsobom sa vyjadril k právnemu posúdeniu veci počas konania, a to v čase neukončeného dokazovania, a vo vzťahu k dovtedy preukázanému skutkovému stavu. Týmto spôsobom najvyšší súd vyvrátil tvrdenie sťažovateľa o tom, že v rozhodnutiach všeobecných súdov absentuje odôvodnenie zmeny právneho posúdenia veci, ktoré argumentačne opieral o nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 317/2015.

25. Už uvedené odpovede najvyššieho súdu na námietky sťažovateľa umožňujú ústavnému súdu prijať záver, že odôvodneniu napadnutého uznesenia niet z ústavnoprávneho hľadiska čo vytknúť. Práve naopak, táto časť napadnutého dovolacieho rozhodnutia dostatočne reaguje na všetky podstatné tvrdenia a uplatnené dovolacie námietky sťažovateľa procesného charakteru, nevykazuje znaky svojvôle či arbitrárnosti. Najvyšší súd teda posúdil otázku prípustnosti dovolania z uplatneného dovolacieho dôvodu v súlade s príslušnými ustanoveniami Civilného sporového poriadku, pričom svoje závery riadne odôvodnil.

26. Sťažovateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania aj z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, teda že rozhodnutie krajského súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Najvyššiemu súdu však z obsahu podaného dovolania nevyplývalo, ktoré otázky považoval sťažovateľ za kľúčové pre rozhodnutie vo veci, či otázku posúdenia platnosti zmlúv o postúpení daňových nedoplatkov, či splnenie náležitostí popretých pohľadávok, právny dôvod vzniku pohľadávok alebo posúdenie, či pohľadávky sú zabezpečené záložným právom. Konštatoval, že sťažovateľ opakovane vzniesol všetky skutkové a právne dôvody a námietky, ktoré už boli v konaní vznesené a s ktorými sa všeobecné súdy vo svojich rozhodnutiach vysporiadali. V nadväznosti na kritériá, ktoré má spĺňať dovolanie z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu, uzavrel, že sťažovateľ nevymedzil právnu otázku spôsobom, aký vyplýva z § 432 ods. 2 CSP, a absenciu uvedeného považoval za dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

27. V tomto ohľade sa ústavný súd stotožňuje so záverom dovolacieho súdu o nedostatkoch v riadnej formulácii dovolacích dôvodov a uvedené potvrdzuje i sám sťažovateľ, keď uznáva, že najvyšší súd správne identifikoval ním tvrdený odklon vyvodzovaný z označených rozhodnutí. Ústavný súd si je vedomý svojej judikatúry, v zmysle ktorej nie je žiaduce pristupovať k dovolaniu príliš formalisticky (I. ÚS 186/08, I. ÚS 164/2012, I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 372/2020), na druhej strane ale určité požiadavky na formuláciu dovolacích dôvodov musia byť splnené, inak by inštitút dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku stratil svoj zmysel, ktorým je zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov a odstraňovanie zásadných väd konania, pre ktoré je nutné zasiahnuť do právoplatných rozhodnutí. Iba nesúhlas a kritika záverov všeobecných súdov bez relevantného zdôvodnenia nemôžu zakladať dôvodnosť revízie právoplatných rozhodnutí súdov nižších inšancií v rámci dovolacieho konania, ako aj konania o ústavnej sťažnosti (IV. ÚS 587/2020).

28. Z relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva i to, že hoci sťažovateľ v dovolaní nevymedzil konkrétnu dovolaciu otázku, najvyšší súd, uplatňujúc materiálny prístup k ochrane práv sťažovateľa, ako aj recentnú judikatúru ústavného súdu (I. ÚS 115/2020), zohľadnil podstatu jeho dovolacej argumentácie a zosumarizoval dôvody, pre ktoré nebolo možné dovodiť dostatočné vymedzenie ním tvrdeného odklonu. Najvyšší súd sa na pomerne rozsiahlom priestore s každým zo sťažovateľom označených rozhodnutí, ktorými sa snažil preukázať tvrdený odklon od súdnej praxe dovolacieho súdu, vysporiadal jednotlivo a detailne, pričom v rámci bodov 68 – 83 napadnutého uznesenia ozrejmil dôvody, pre ktoré tieto rozhodnutia neboli spôsobilé založiť prípustnosť a dôvodnosť namietanej vady konania. Vzhľadom na rozsiahlosť tejto časti odôvodnenia napadnutého uznesenia, ako aj z dôvodu, že jej obsah je účastníkom konania nepochybne známy, na ne ústavný súd na tomto mieste poukazuje bez potreby ich rekapitulácie. Ich uvedenie by navyše nič nezmenilo na konštatácii o správnosti záveru o odmietnutí dovolania z dôvodu absencie vymedzenia dovolacieho dôvodu podľa § 432 CSP. Cieľom dovolacieho súdu bolo v danom prípade dovysvetliť sťažovateľovi, prečo ním uvedená argumentácia v kontexte s obsahom označených rozhodnutí a rozhodnutí všeobecných súdov prijatých v jeho veci neobstojí.

29. S prihliadnutím na znenie dovolania, v ňom uvedené námietky a ich skutočný obsah sa ústavný súd nedomnieva, že by najvyšší súd interpretoval ustanovenia Civilného sporového poriadku o dovolaní svojvoľne či formalisticky. Práve naopak, ústavný súd vníma snahu najvyššieho súdu pochopiť sťažovateľom formulované dovolanie z uplatneného dovolacieho dôvodu z hľadiska jeho

celkového obsahu, ktorú vidieť v tom, že podrobil napadnutý rozsudok v podstate kvázimeritórnemu prieskumu. Možno preto konštatovať, že v danom prípade sa najvyšší súd neodmietol zaoberať opravným prostriedkom sťažovateľa, ktorým napadol rozsudok odvolacieho súdu, ale jeho dovolanie riadne preskúmal, a keďže dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania nezistil, následne sformuloval svoj právny záver o neprípustnosti dovolania a rozhodol o ňom spôsobom, ktorý mu právna norma prostredníctvom § 447 CSP vyslovene umožňuje. Z hľadiska tvrdeného nesprávneho právneho posúdenia veci v dôsledku odklonu odvolacieho súdu od ustálenej praxe odvolacieho súdu ústavný súd rovnako nevidí v záveroch odvolacieho súdu svojvôľu, argumentačnú nelogickosť a neudržateľnosť jeho záverov.

30. Ústavný súd preto, sumarizujúc už uvedené závery, konštatuje, že nezistil v napadnutom uznesení nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti, a preto ústavnú sťažnosť v časti namietaných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

31. Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že základné právo na súdnu a inú právnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu vrátane ich dôvodov a námietok. Procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jej návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Je však povinný na tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 329/04, II. ÚS 106/05, III. ÚS 32/07, III. ÚS 302/09, III. ÚS 75/2010), čomu podľa názoru ústavného súdu učinili všeobecné sudy v danej kauze zadosť.

32. Vo vzťahu k porušeniu základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ktoré sťažovateľ subjektívne vnímal v tom, že všeobecné sudy pristupovali k stranám sporu nerovnocenne a zvýhodnili žalobkyňu na jeho úkor, ústavný súd pripomína, že obsahom tohto základného práva je vytvorenie rovnakých procesných možností na uplatnenie práv strán sporu a plnenie ich povinností. Z argumentácie sťažovateľa však nevyplýva, že by v porovnaní so žalobkyňou nemal v spore rovnakú možnosť prednesenia svojich argumentov, návrhov na dokazovanie či uplatňovanie opravných prostriedkov. Zvýhodnenie žalobkyne vo svojej podstate teda sťažovateľ vníma v hmotnoprávnej rovine, t. j. pri právnom posúdení prípadu, nie však v porušení procesnoprávnych pravidiel prerokovania veci pred súdom, resp. porušení zásad kontradiktórnosti konania.

33. Právo na použitie relevantnej právnej normy, ako aj na zlučiteľnosť jej interpretácie s ústavou či medzinárodnými zmluvami však nie je chránené základným právom na rovnosť účastníkov konania garantovaným čl. 47 ods. 3 ústavy, ale základným právom zaručeným čl. 46 ods. 1 ústavy. Keďže ústavný súd nezistil závažné porušenia procesno-právnych predpisov, ktoré by mohli dosahovať ústavnú relevanciu, dospel k záveru o absencii akejkoľvek príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením základného práva na rovnosť účastníkov konania zaručeným čl. 47 ods. 3 ústavy a napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Aj v tomto kontexte ústavný súd poznamenáva,

že základné právo na rovnosť účastníkov konania, rovnako ako ani základné právo na súdnu ochranu nezakladajú nárok na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, t. j. aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi.

34. Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, ústavný súd vníma nerozlučnú spätosť argumentácie sťažovateľa s argumentáciou vzťahujúcou sa k namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, k rovnakému záveru dospel aj v súvislosti s namietaným porušením majetkových (hmotných) práv sťažovateľa.

35. Okrem toho, čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy majú samy osebe charakter všeobecného ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy, a primárne neformulujú základné právo ani slobodu fyzickej osoby alebo právnickej osoby. Ústavný súd nemá dostatok právomoci konať a rozhodnúť o porušení uvedených ústavných noriem v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľa odmietol pre nedostatok svojej právomoci [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde].

35.1 Napokon je potrebné uviesť, že sťažovateľ osobitným spôsobom nekonkretizoval, v čom malo spočívať porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a ani ústavný súd neidentifikoval v napadnutom rozhodnutí nič, čo by mohlo indikovať možnosť porušenia tohto článku ústavy, a preto aj v tejto časti jeho ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

36. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2022

Miloš Maďar
predseda senátu